



Landskap i Indre Fosen med bakkeplanert jord (jevne, slake hellinger) og uplanert jord (rester av gamle raviner). Bakkeplanert jord med lav dreneringsevne vil ofte klassifiseres som Stagnosol (foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).

Stagnosol

Stagnosol er jordsmonn som er periodevis vannmettet av overflatevann. Arealer med denne jorda er ofte svært produktive, men det er behov for velfungerende dreneringssystemer.

KJENNETEGN

Navnet Stagnosol kommer fra det latinske verbet stagnare som betyr å oversvømme. Navnet viser til jordsmonn som har problemer med å drenerer bort overflatevann. Karakteristisk for dette jordsmonnet er at vann fra overflata hoper seg opp og blir stående i sprekker og porer i den øverste halvmeteren av jord i perioder etter regnvær, snøsmelting eller andre forhold med mye vann.

Jord med et fargemønster som er karakteristisk for Stagnosol: lyse områder viser er vannmettet i deler av året, de rødbrune områdene er sjelden vannmettet (foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).



Illustrasjon, beskrivelse og profilbilde av sjiktene i én type Stagnosol: Dystric Stagnosol. Dystric viser til næringsfattig opphavsmateriale (illustrasjon: Nora Hua Ly Kok / NIBIO, foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).

DYSTRIC STAGNOSOL			
Illustrasjon	Sjikt	Beskrivelse	Bilde
	Ap	0-25 cm Plogsjikt med lavt til middels innhold av organisk materiale, lettleire	
	Bg	25-55 cm Jord med tegn periodevis vannmetning, noe utvikling, lettleire	
	Cg	55 cm og dypere Opphavsmateriale, vannmettet i sprekker, oksygen i jorda rundt, lettleire	

Jordsmonndannelse

Jord er en ikke-fornybar ressurs som dannes under påvirkning av de jordsmonnsdannende faktorene opphavsmateriale, topografi, klima, organismer og menneskelig aktivitet, over tid.



Horisontal flateavdekking viser det karakteristiske fargemønsteret i en Stagnosol (foto: Siri Svendgård-Stokke / NIBIO).

DÅRLIG DRENERING

Når oksygenet i vannet er oppbrukt dannes det et reduserende miljø. Jern vil gå over til sin reduserte form som gir jorda rundt sprekker og porer en gråblå eller lys farge. Jorda som omgir de periodevis vannmettede sprekke og porene har tilstrekkelig med oksygen og er brun/røddbrun (oksydert form av jern). Fargemønsteret er karakteristisk for Stagnosols.

VEKSTFORHOLD

Liten naturlig evne til å bli kvitt overflødig vann skyldes ofte høyt innhold av silt eller leir sammen

** De 15 jordgruppene som inngår i det norske jordkartleggingsprogrammet er Anthrasol, Arenosol, Cambisol, Fluvisol, Gleysol, Histosol, Leptosol, Luvisol, Phaeozem, Planosol, Podzol, Regosol, Stagnosol, Technosol og Umbrisol.*

med dårlig utviklet jordstruktur. Tette sjikt reduserer vanntransporten nedover i jorda. På grunn av dreneringsproblemer kan denne jordgruppen være utsatt for pakking. Rett valg av jordarbeidingsmetode og tidspunkt for jordarbeiding er viktige tiltak for å redusere risikoen for pakking, avrenning og erosjon. Stagnosols har varierende innhold av næringsstoffer og organisk materiale. Denne jordgruppen kan ofte være svært produktiv dersom, dersom det er velfungerende dreneringstiltak.

Det nasjonale jordkartleggingsprogrammet bruker en fornyet versjon av klassifikasjonssystemet World Reference Base for Soils (2014). Les mer om jordkartlegging på nibio.no/tema/jord/jordkartlegging.

Jord klassifiseres i 15 ulike jordgrupper*. Jordgruppene er vist i kartet *Jordsmonnklassifikasjon* på kilden.nibio.no og hver jordgruppe er presentert i en NIBIO POP.

Materialet som ligger til grunn for denne POP-en baserer seg på tekst som er publisert på NIBIOs nettside om temakartet *Jordsmonnklassifikasjon* og på erfaringer som er gjort som jordkartleggere.

FORFATTER:

Nora Hua Ly Kok og Siri Svendgård-Stokke, avdeling jordkartlegging, divisjon Kart og statistikk